FEJN KIENET IL-ĠENNA TAL-ART?

Min jaqra dan l-isem f'ras il-kitba tiegħi, nistħajlu jgħidli li nibgħat din il-kitba lil xi wieħed mill-ħafna kotba tar-ruħ, li issa għandna joħorġu kull xahar, jew darbtejn fix-xahar, u mhux lil "MALTI". Min jaħseb hekk jitqarraq bil-bosta, għaliex bħal ma Sir Them. Zammit, C.M.G. fiil-ħarġa tal-" MALTI " ta' Diċembru li għadda, bil-kitba tiegħu " Mard, duwa u fejqan ", ried juri n-nuqqas ta' għerf tal-bdiewa tagħna fuq din il-ħaġa, hekk jiena wkoll irrid nuri u neqred fehma ħażina li għandhom x'uħud mill-Maltin fuq il-ġenna tal-art.

Meta xi ħadd jistaqsi fejn tinsab il-ġenna tal-art, hawn Malta jħawwdu din il-ħaġa mal-ħrafa tal-plieri ta' Hercules. Mela għandkom tkunu tafu li r-Rumani u l-Griegi qodma kellhom din il-ħrafa, li fejn hemm il-lum il-mogħdija tal-baħar imsejjaħ ta' Ġibiltà, dan l'alla qarrieqi tagħhom Hercules kien waqqaf żewġ plieri kbar, u jekk xi ħadd igħaddi minn bejniethom u jidħol fil-baħar il-kbir, jegħreq. Irrid ingħid li għall-mistoqsija: Fejn hi l-ġenna tal-art? iwieġbuk: Qegħda l-bogħod, u fil-bieb tagħha hemm żewġ plieri kbar u minn igħaddi l-hemm minnhom, jegħreq jew imut.

Għidna li din hija fehma ħażina u taħlita mal-ħrafa tar-Rumani li rajna issa, u nuruh fi ftit kliem. Il-ġenna tal-art insibuha imsemmija fil-kotba mqaddsa, fl-ewwel ktieb li jissejjaħ " Il-Ġenesi " jew bidu, u bil-lhudi " Be rexit ", għaliex dawn huma l-ewwel żewġ kelmiet tiegħu, u jfissru ukoll "fil-bidu". Mela jekk irridu nkunu nafu fejn kienet il-ġenna tal-art, jaħtieġ niflu sewwa l-ktieb tal-Ġenesi, u minnu biss nistgħu nkunu nafu. Araw xi jgħid dan il-ktieb imqaddes: " Il-Mulej Alla ħawwel ġnien fil-Għeden mill-bidu, u fih qiegħed il-bniedem li kien ħalaq. U il-Mulej Alla għamel mill-art kull siġra sabiħa fil-għajnejn u tajba fit-togħma: ukoll is-siġra tal-ħajja f'nofs il-ġnien, u s-siġra tal-għerf tal-ġid u d-deni. U kienet toħroġ xmara mill-Għeden, biex issaqqi l-ġnien, li minn hemm kienet tinferaq f'erba' rjus. Isem l-ewwel xmara Fixon, li ddur mal-art ta' Hewilat, fejn hemm id-deheb. U d-deheb ta' dik l-art tajjeb, hemm ukoll jinsab il-*bdollah* u l-ġebla *xoħam*. U isem it-tieni xmara Giħon, hi li ddur mal-

art ta' Kux. U isem it-tielet xmara Hiddeqel, li tmur għal tlugħ ix-xemx ta' Axxur. Ir-raba' xmara Parat" (1).

Dawn huma l-kliem tal-ktieb tal-Ġenesi, naraw issa naqbdux xi tarf minnhom, biex inkunu nafu fejn kienet il-ġenna tal-art. Isem l-aħħar żewġ xmajjar hu magħruf il-lum ukoll, għaliex Hiddeqel hu t-Tigri u Parat hu l-Ewfrate. Dawn iż-żewġ xmajjar jinsabu fil-Mesopotamia u għandhom in-nisel tagħhom fl-Armenia, xi siegħa bogħod waħda mill-oħra, jimxu mill-majjistral għax-xlokk, sa kemm jingħakdu xmara waħda, imbagħad jinxteħtu f'dik id-daħla ta' baħar li tissejjaħ il-Golf Persiku. Imma t-tnejn l-oħra, il-Giħon u l-Fixon ? Dawn il-lum ma nafux fejn huma. Ħalli naraw xi jgħidu l-għorrief. Hemm fil-qrib għandhom in-nisel żewġ xmajjar oħra, l-ewwel waħda il-lum imsejħa Kur, li tixteħet fil-għadira kbira msejħa Baħar Kaspiu, din aktarx hi l-Fixon, u l-art ta' Hewilat hi dik li l-Griegi sejħu Colcides, u kien fiha bosta deheb. It-tieni xmara l-lum tissejjaħ Aras, imma, l-Għarab isejħulha Ġakun ir-ras, isem li jixbaħ lil dak ta' Giħon; din tixteħet ukoll fil-Baħar Kaspju. Minn dan kollu nistgħu ngħidu li l-ġenna tal-art aktarx kienet fl-Armenja. U xejn ma għandna nħabblu moħħna, jekk dawn ix-xmajjar ma humiex ġejjin minn ras waħda, għax il-wiċċ tal-art jitbiddel bit-theżżiż tal-art u l-ilmijet, u dan tal-Armenja tbiddel bil-għarqa tad-dinja.

Dawk iż-żewġ kelmiet lhud, *bdollaħ* u *xoħam*, ifissru l-ewwel waħda bħal gomma tfuħ, jew aktarx il-ġawhar, u it-tieni hi ħaġra għażiża, *onyx* bil-latin, u hi sabiħa b'ħafna lewnijiet.

Dun Pietru Pawl.

(I) Ġen. II, 8-14.